

Nr 23

Av herr Bengtson, om upphovsmannaskydd för audiovisuella verk.

(Lika lydande med motion nr 26 i Andra kammaren)

Upphovsmannarätten är i flertalet avseenden skyddad såväl i fråga om litterära och musikaliska verk som i fråga om andra skapande arbeten. De tankar som tagit sig uttryck i skrift, musik, arkitektur, teknik eller på annat sätt har skyddats för upphovsmannen genom lagstiftning eller konventioner. Ett huvudsyfte med detta skydd är, utom det ekonomiska intresset, givetvis att skydda upphovsmannens verk så att det inte förkortas, förvanskas eller felaktigt behandlas på ett sådant sätt att den ursprungliga formen inte längre klart framgår.

Skyddet för kreativa verk är olika utformat i det att t. ex. uppfinningar för att erhålla skydd måste patentskyddas medan däremot ett litterärt eller musikaliskt verk automatiskt erhåller skydd. För litterära och musikaliska verk torde det dock erfordras att arbetet finns tryckt eller nedskrivet i någon form. Tveksamhet kan råda då t. ex. ett litterärt alster endast intalats på band och icke har framförts, nedteknats eller tryckts.

Under senare år har tekniken för bevarandet av kreativa verk i hög grad förändrats. Diktafoner, bandspelare, film och TV-upptagningar och andra audiovisuella metoder används i stor utsträckning för upptagandet och bevarandet av kreativa verk. Det vore därför önskvärt att lagstiftningen och konventionerna förändrades så att de överensstämde med den tekniska utvecklingen.

En annan sida av detta problem är skyddet för upphovsmannen till uttalanden som t. ex. upptagits med audiovisuellt hjälpmedel av annan person. Varje tanke eller idé som producerats av någon borde i princip tillhöra upphovsmannen och skyddas så långt det av praktiska skäl rimligen är möjligt. Nu förekommer det emellertid att s. k. intervjuer upptages på band och därefter av någon, utan upphovsmannens vetskap eller tillåtelse, censureras, förkortas och förvanskas till oigenkännlighet men ändå senare publiceras som upphovsmannens tankar eller åsikter. Ett sådant förfarande måste anses strida mot individens frihet att själv förfoga över sina åsikter och kreativa verk. Samtidigt som en enhällig utredning föreslagit filmcensurans avskaffande är vi sålunda inom detta område på väg att få en godtycklig censur utförd av personer utan auktorisering. Det vore önskvärt om audiovisuellt upptagna uttalanden kunde få någon form av skydd för upphovsmannen.

Med hänvisning till det anförda hemställes,
att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla
om utredning av frågan om upphovsmannaskydd för audio-
visuellt upptagna verk.

Stockholm den 14 januari 1970

Torsten Bengtson (cp)